

ANTOINE FILISSIADIS

Ga voluit voor je dromen

DE DANS VAN JE LEVEN

LezersPoort Uitgevers / Haarlem

EEN

De workshop was bijna afgelopen. Achthonderdvijftig mensen dansen op de muziek van het prachtige nummer *J'irai au bout de mes rêves!* van Jean-Jacques Goldman, waarbij ze hardop hun eigen droom kenbaar maakten. Ik gaf het voorbeeld door op het toneel zelf mee te dansen.

Toen zag ik hem voor het eerst...

In een lange grijze regenjas, een fel gekleurde wollen muts op het hoofd, stond hij boven op zijn stoel enthousiast te gebaren en te bewegen. Breed glimlachend gaf hij de maat aan met hoofd, armen en benen. Compleet losgeslagen.

Aan het eind van elke workshop moedig ik iedereen aan op te staan, bewegingen en gebaren te maken en daarbij zijn of haar droom hardop uit te spreken. Maar deze oudere man was de enige die op zijn stoel was geklommen. In zijn handen klappend spoorde hij de mensen in zijn buurt aan. Aangestoken door zijn enthousiasme, klommen anderen ook op hun stoel. Er waren maar enkele ogenblikken nodig om het publiek nieuwe energie te geven. De helft van de zaal volgde zijn voorbeeld.

Aan het eind van het lied klapte iedereen. Daarna begon men zich naar de uitgang te begeven. Ik bleef nog even, in gedachten, op het toneel staan.

Een avond lang hadden honderden onbekenden hun eigen leven opnieuw en met andere ogen bekeken. Ze hadden daarbij de dromen uit hun jeugd teruggevonden en deze luid in het openbaar uitgesproken.

De opdracht was tot een goed einde gebracht: opnieuw had het wonder plaatsgevonden. De meeste deelnemers hadden goed gereageerd, ze hadden meegedaan. Sommigen waren zelfs emotioneel geworden.

In Brussel, Toulouse, Rijsel, Parijs of Amsterdam, overal streven we naar hetzelfde: liefde geven en ontvangen, een gezin stichten, onze kinderen helpen iets van hun leven te maken, een eigen huis hebben, in goede gezondheid oud worden. Soms wordt daar een vleugje avontuur aan toegevoegd, bijvoorbeeld een reis om de wereld. Anderen praten over eenzame zeiltochten over de wereldzeeën of verre expedities...

Het doel van de workshop is de deelnemers ertoe te brengen zich van deze wensen bewust te worden, er een duidelijk beeld van te krijgen en ze uit te spreken. Drie uur lang worden wij opnieuw de kinderen voor wie alles mogelijk was. We hebben het gevoel dat we, als we het werkelijk willen, onze dromen van vroeger kunnen waarmaken. Het kan nog. Het is nog niet te laat. Anderen is het gelukt, waarom zou het mij niet lukken? We zetten ons verstand opzij om onze fantasie te volgen. We overwinnen elke hindernis, want we zijn in het land van de mogelijkheden. Een avond lang openen wij voorzichtig de ladekasten op de zolders waar zich de vergeten schatten uit onze kindertijd bevinden. Samen blazen wij er het stof vanaf, laten wij de 'geest van de dromer' uit de fles.

'Vanavond hebben we geluk. Een magisch wezen is in de zaal: de kleine droomfee! Ze heeft weelderig goudblond haar, geel met zwart gestreepte doorschijnende vleugeltjes en een toverstokje. Ze fluistert ons in het oor: "Van alle dromen die je hebt opgeschreven kan ik er één vervullen. Eén enkele!"'

Dus kiezen alle deelnemers hun meest extravagante wens, die éne waarvan ze weten dat ze op hun oude dag spijt zullen hebben als ze hem niet hebben vervuld.

'Hebben jullie je belangrijkste wens gekozen? Kom dan op het podium, spreek hem hardop uit, roep hem naar de anderen, naar iedereen.'

De mensen staan op, nemen het woord. 'Ik heet Maryse. Ik droom ervan een gezin te hebben...' Vaak spreken de mensen met dichtgeknepen keel, met trillende stem, met schitterende ogen. De emotie is voelbaar in de zaal. Het is telkens weer een ontroerende belevenis.

Die avond in de grote zaal van het Brusselse Métropole hotel, net toen ik iedereen gevraagd had zijn wens uit te spreken, riep iemand me toe:

'En u meneer Filissiadis, wat is uw droom?'

Deze interruptie verraste me en ik probeerde de vraag te ontwijken. Mijn onmogelijke droom besliste daar anders over: hij baande zich een weg door het obscuur labyrint van mijn onderbewuste en kwam, als buiten mijn wil om, in de menigte terecht.

'Een boek schrijven!' Al veertig jaar lang droomde ik ervan. Hoeveel keer had ik het al niet geroepen, verkondigd, uitgeschreeuwd? Ik wist niet meer tijdens hoeveel workshops ik die wens krachtig kenbaar had gemaakt.

Tot dan toe echter zonder resultaat. Het was het enige doel dat ik nooit bereikt had. En toch kwam het daar die avond terug, nog altijd springlevend.

De zaal begon leeg te lopen. Enkele mensen stonden nog om me heen, ze vroegen me om hulp, ik moest een oplossing voor hun problemen vinden, alsof ik op alles een antwoord zou hebben. Zoals altijd wees ik ze op hun eigen verantwoordelijkheid. Ze moesten zelf hun problemen aanpakken. Sommigen gingen teleurgesteld weg; anderen waren kwaad: ze hadden betaald en kregen te horen dat ze hun eigen boontjes moesten doppen, dat ze het zelf allemaal het beste wisten... *Als ze het echt wilden...*

Ik keek op. De vreemde oude man was er nog steeds, hij was gaan zitten. Het was alsof hij op iemand wachtte. Zijn vrouw? Maar nee, hij keek naar mij... Toen we elkaar aankeken, knikte hij even, alsof hij wilde zeggen dat hij alle tijd had. Wat zou hij toch van me willen?

Het was al laat. Ik had afscheid genomen van iedereen en visitekaartjes uitgedeeld. Ik draaide me naar het toneel om mijn tas, de microfoon en de standaard van de microfoon te pakken, maar ik had maar twee handen.

‘Laat mij u even helpen.’ De stem was warm en aangenaam. Ik draaide mijn hoofd en zag tot mijn verbazing de oude man naast me staan. Hij was echt heel oud. Zijn gezichtshuid was droog en gerimpeld als na jaren van felle zon. Een kort, grijs, verzorgd baardje sierde zijn kin. Hij glimlachte naar me. Het was moeilijk zijn aanbod af te wijzen. Ik aarzelde een moment. Hij nam kalm de microfoon in zijn ene en de standaard in zijn andere hand.

Ik bedankte hem. We liepen door de gangen van het hotel.

‘Ik heb de indruk dat u op mij wachtte?’

‘Dat is zo...’ Hij wees op de bar. ‘Ik zou graag even met u praten. Kan ik u iets aanbieden?’

Ik was moe. Ik wilde naar bed en ik wist zeker dat hij me net als alle anderen over zijn problemen ging vertellen. Ik aarzelde. Ik zocht een manier om vriendelijk te weigeren. Hij had een half uur op me gewacht... Hij had mijn spullen gedragen...

‘Ik wilde met u over uw boek praten,’ zei hij. ‘Een boek schrijven is toch uw droom?’ Hij sprak langzaam, bijna hypnotiserend. Ik dacht een Spaans accent te horen. Ik glimlachte. Hij had precies mijn zwakke plek geraakt en zo mijn aandacht gevangen.

‘Dat houdt me al veertig jaar bezig!’ antwoordde ik.

In de bar zaten een paar mensen die me tijdens de workshop hadden geholpen, ze groetten me. De oude man koos twee stoelen die een beetje achteraf stonden, alsof hetgeen hij me te zeggen had, vertrouwelijk was. Ik begon nu echt nieuwsgierig te worden. Hij zette mijn spullen naast zijn stoel en ging zitten. Ik nam tegenover hem plaats.

‘Ik heet Rolando Remuto. Ik vond uw workshop erg goed.’

‘Dank u. We spreken iets essentieels aan: de wens in ieder van ons om een levensdoel te vinden.’

‘Ik heb al heel vaak meegedaan aan cursussen en workshops rond

dit thema. Wat me bij u zo aanspreekt, zijn uw bezielende kwaliteiten. Dankzij u nemen we actief aan het gebeuren deel, u dwingt ons ertoe een andere positie te kiezen, onze dromen op te schrijven en ze luidkeels naar iedereen te roepen, en dan is er al die opwinding aan het eind... Je droom dansen, dat is heel mooi. U heeft vanavond heel wat wakker gemaakt in het publiek. Door u zullen meerdere mensen vannacht niet kunnen slapen.'

De ober kwam bij ons.

'Wat kan ik u aanbieden, meneer Filissiadis?'

'Een rode port.'

De oude man bestelde twee rode port. 'U zult wel moe zijn, ik zal er dus niet omheen draaien. Ik heb u uw droom horen roepen, en het leek mij dat u wanhopig om hulp riep. Laat ik u de vraag opnieuw stellen: *Wilt u echt een boek schrijven?*'

Ik keek naar hem zonder antwoord te geven. Toen drong hij aan: 'Ik bedoel, is het voor u van vitaal belang?'

Ik dacht na. Eigenlijk vrat het idee aan me. 'Het zou mijn leven een diepe betekenis geven,' gaf ik toe.

De ober kwam terug met onze drankjes en we klonken zwijgend. Nadat hij een slokje had genomen, boog de man zich naar me toe en zei op een vertrouwelijke toon:

'Ik ga u nog een vraag stellen. Ik hoop dat u er geen aanstoot aan zult nemen.'

Hij wachtte een ogenblik om mijn aandacht beter vast te houden en vroeg me nog iets zachter:

'Wat heeft u al die jaren belet uw boek te schrijven?'

Ik schrok op. Een oude wond werd opengereten.

'Dat is de vraag die ik mezelf iedere dag stel. Ik weet het niet, meneer Remuto. Ik kan die onmacht niet verklaren. In mijn workshops en cursussen zeg ik nog wel altijd dat als je je doel, wat het ook is, maar duidelijk genoeg voor ogen hebt, het uiteindelijk altijd werkelijkheid wordt. Ik ben zeker niet erg geloofwaardig.'

'Je eigen raad volgen is het allermoeilijkst.'

Stilte.

Ik ging verder: 'Zo eenvoudig is het ook niet... vermoed ik... De droom moet door de kronkels van onze hersens zijn weg vinden... hij moet rijpen... Misschien ben ik er ook bang voor... Ik weet het echt niet. Is het een hersenspinsel? Het vergiftigt mijn leven al sinds ik tiener was. Weet u dat ik op de middelbare school al stukjes voor de schoolkrant schreef? Ik vertelde mijn ouders steeds dat ik schrijver zou worden.'

'En wat was hun reactie?'

'Mijn moeder dacht niet dat het serieus was. Mijn vader waarschuwde me: "*...Alle schrijvers komen om van de honger.*" Hij probeerde me ervan af te brengen. Misschien heb ik daarom zoveel moeite met schrijven... Ik hoor hem nog steeds commanderen.'

'Misschien,' zei de oude man, 'misschien... Ik vraag me mijn hele leven al af of je beslist de oorsprong van een probleem moet weten om het op te kunnen lossen. Dat is nog niet zo zeker. Hoe meer je over een probleem weet, hoe meer je erin vast loopt. Dit zeg ik uit eigen ervaring. U lijkt uzelf bijvoorbeeld goed te kennen. Toch komt u er zichtbaar niet uit.'

Hij keek me recht in mijn gezicht. Voor het eerst viel me op hoe prachtig blauw zijn ogen waren. Zijn blik was doordringend, intens, bijna onverdraaglijk. De man was lang, imposant zelfs, hij had iets gedistingeerd. Tegelijkertijd ging er ook iets geruststellends van hem uit, een onverstoorbare kalmte.

Het was februari, en erg koud. Onder zijn regenjas droeg hij twee truien, een rode en een oranje, en hij droeg een ribfluwelen broek. Aan zijn voeten had hij goed gepoetste, gevoerde laarzen. Met zijn baardje, zijn wollen muts en zijn dikke wenkbrauwen leek hij nog het meest op een oosterse monnik die zich op zijn westers had opgedoet.

'Welke nationaliteit heeft u?'

'Ik ben Argentijn. Mijn naam is Remuto, maar iedereen noemt me Rolando.' Zijn stem was hees. 'Ik ben uw onderwerp,' zei hij ineens.

Ik begreep er niets van.

‘Welk onderwerp? Wat bedoelt u daarmee?’

‘Het onderwerp van uw boek. Het is niet voldoende een boek te willen schrijven, het moet ergens over gaan. Het zou over mij kunnen gaan, als u het daarmee eens bent natuurlijk.’

‘Wilt u dat ik uw levensverhaal vertel?’

Dat maakte hem aan het lachen. ‘Daar houd ik mij niet meer mee bezig, meneer Filissiadis. Mijn leven is niets bijzonders. Wie zou er nu in mij geïnteresseerd kunnen zijn? De mensen mijden me. Ik leid een kluizenaarsbestaan. Nee, wat ik kan doen is, u een zetje in de goede richting geven. De aandrang tot schrijven opwekken.’

‘Bent u schrijver?’

‘Absoluut niet! Ik ben dansleraar. En ik zal u bij het schrijven zelf niet van nut zijn, want ik weet er niets vanaf. Ik kan alleen de behoefte eraan in u aanwakkeren en u de middelen verschaffen om belemmeringen uit de weg te helpen.’

‘Hoe dan?’

‘Het “hoe” komt later. We moeten er nu eerst zeker van zijn dat u mijn hulp bij de realisatie van uw project wenst. Met andere woorden, *wilt u in uzelf een onweerstaanbare drang opwekken om aan het werk te gaan en dit avontuur tot een goed einde te brengen ondanks de aarzelingen, de vertwijfelingen, de hindernissen en de problemen die zich absduut zullen voordoen?*’

Terwijl hij aan het woord was, keek ik naar hem. Hij leek wel honderd jaar oud te zijn. Hoe zou hij me kunnen helpen?

Het was alsof hij mijn gedachten las.

‘Ik ben oud,’ zei hij. ‘Ik heb een heel leven achter de rug, met goede en minder goede en zelfs met de ergste ervaringen. Ik weet wat mensen drijft. Als mijn levenservaring u van dienst kan zijn, wil ik u graag helpen.’

‘Meneer Remuto, ik zal eerlijk zijn. Ik vraag me in alle ernst af waarom u dat zou doen? Ik ken niemand die dat zo zou doen...’

Hij onderbrak me: ‘...voor niets?’

‘Ja, dat wilde ik zeggen.’

‘Niemand doet iets voor niets. Zelfs Moeder Teresa kreeg iets terug voor al haar toewijding. Geven en ontvangen. U hebt het in uw cur-

sus aangesneden: elke relatie houdt een uitwisseling in, je geeft iets en je krijgt iets. Op deze regel bestaat geen enkele uitzondering. Een Wijze heeft eens gezegd: *“Zelfs de meest wijze mens, degene die geen verschil maakt tussen zichzelf en anderen, handelt uit eigen belang. Alleen betekent voor hem “eigen” iedereen en alles...Ieder mens handelt altijd in zijn eigen belang.”*

Ik knikte instemmend. Wat zou hij hiervoor in ruil vragen?

‘Ik ben hier vanavond omdat u mij dat gevraagd hebt, meneer Filissiadis. U hebt die vraag daarnet uitgeschreeuwd. Het is niet de eerste keer dat ik u om hulp hoor vragen. Ik had een paar maanden geleden al eens het genoegen aan een van uw workshops deel te nemen, in Rijsel, waar ik toevallig moest zijn. Daar hebt u het ook gehad over uw wens een boek te schrijven. Uw hunkering raakt me. Ik ben oud, voor mij is tijd iets kostbaars. Dit zou een mooie afsluiting van mijn leven zijn. En wie weet vraag ik u op een goed moment mij een kleine dienst te bewijzen. Voor wat hoort wat, tenslotte.’

Hij zweeg. Het was laat. Ik wenkte de ober om ons nog eens in te schenken. Ik voelde me voor het blok gezet. Ik moest een beslissing nemen... Maar wat had het voor gevolgen als ik ja zei? Hoeveel tijd ging het me kosten? Wat zou hij nog *meer* van me vragen? Ik was bang voor de beslissing. Wilde ik dat wel echt: een boek schrijven? Ik had het vaak geprobeerd, maar ik kwam nooit erg ver. Ik vond het moeilijk om maar te zitten wachten op eventuele inspiratie. Ik had het idee dat ik mijn tijd verspilde. En dan, had ik wel talent? Ik twijfelde. Ik had niet zoveel fantasie. En er werd elk jaar al zoveel uitgegeven! Wie zou zich voor mijn boek interesseren?

Voorzichtig zei ik: ‘Ik zou over uw voorstel willen nadenken...’

‘U berekent uw kansen, meneer Filissiadis! U bent aan het onderhandelen. Over een droom onderhandel je niet, want dan is het geen droom. U bent bang een besluit te nemen, nietwaar? Wat heeft u vanavond met ons in uw workshop gedaan? U heeft ons gevraagd onze dromen te definiëren, en toen heeft u de wensfee erbij gehaald: “Ik kan hier nu direct uw liefste droom verwezenlijken: kies maar!”

Hij zweeg. Na een lange pauze ging hij verder:

‘Door de urgentie wakker te maken, heeft u ons eigenlijk gedwon-

gen een beslissing te nemen. Er was geen discussie mogelijk, want de fee zou niet nog eens terugkomen! Ik kom niet nog eens terug. Op mijn leeftijd heb ik geen tijd voor onderhandelingen. U heeft één kans. Zeg ja of nee! Als het ja is, gaan we ervoor. Als het nee is, heb ik daar begrip voor en zal ik u niet meer storen.'

Dit was mijn eigen manier van praten. Ik hoorde mijn eigen woorden. Hij had gelijk, het leven was niet iets om over te onderhandelen. En het ging hier om mijn eigen leven.

Ik voelde tranen opkomen. Ik moest moeite doen om ze in te houden. Hij had me aardig van mijn stuk gebracht, hij werd bedankt!

De angst om te verliezen maakt dat we verliezen. Dat hield ik mijn publiek tenminste voor. En ik, wat had ik dan te verliezen? Alleen lukte het me niet. Wilde ik geen hulp vragen? Wilde ik later niet hoeven toegeven dat ik hulp nodig had gehad? Ineens moest ik denken aan wat de eerste regel is bij welke therapie dan ook: *waaghulp*. Deze regel geldt ook bij de Anonieme Alcoholisten. Zonder die vraag kan niets op gang komen.

Mijn hart klopte in mijn keel. Het zweet liep me langs de rug.

'Ik geloof dat ik wel een beetje hulp kan gebruiken,' gaf ik toe, met mijn ogen naar de grond.